

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Şanlıurfa yüksek doğurganlık hızı ve çevreden gelen göçlerle nüfusu hızla artan bölgenin en önemli kentlerinden biridir. Nüfus artış hızıyla doğru orantılı olarak sorunları da hızla artmış bulunmaktadır. Bu sorunlardan içerisinde yer alan sağlık sorunuda ciddi bir karmaşa ve kaos söz konusudur. Hastahanelerin gerek fiziki gerekse de kapasite sorunları, başta hekim olmak üzere sağlık personeli alanında yaşanan yetersizlikler had safhaya varmış durumdadır. Bu haseble Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılması için gereğini arz ederim.

Ziya ÇALIŞKAN

Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

İnsanlık mirasının en eski yerleşim sisteminin merkezi durumunda olan Urfa'nın tarihi M.Ö 12 bin yıllarına kadar uzanmaktadır. Özellikle Nevalı Çoli ve Göbekli Tepe tarihin ilk tapınaklı yerleşim yerleri olarak kabul edilmektedir. Dünyanın başka hiçbir yerinde böylesi bir yerleşim düzeni bulunmamaktadır. Neolitik köy devriminin en büyük merkezi konumunda bulunan Urfa yöresi uygarlığın birincil formu olan Yukarı Mezopotamya'nın kalbini oluşturmaktadır. Urfa yöresi-M.Ö 10000 yıllarından beri, tarım ve hayvancılık için ideal konumu, onu bu uzun tarih çağları için beşiklik etme konumunda bırakmaktadır- Tarih boyunca "peygamberler diyarı" olarak anılan Urfa, Hz. İbrahim'in de doğum yeri olarak kabul edilmektedir.

10000 yıl boyunca Neolitik çağa beşiklik eden Urfa'nın günümüzde aşırı nüfustan işsizliğe ; enerji sorunundan çevre sorununa; mevsimlik işçi sorunundan eğitime; ulaşım sorunundan sağlık sorunlarına kadar büyük sorunlarla boğuşması sahip olduğu bu tarihi değer ve önemine denk düşmemektedir. Özellikle sağlık alanında yaşanan sorunlar büyük bir kangrene dönüşmüş durumdadır.

Sağlık hakkı, ülke sınırları içerisinde yaşayan bütün yurttaşların hiç bir ayırıma tabi tutulmaksızın beden ve ruh sağlığı yerinde bir şekilde hayat sürebilmeleri hakkıdır. Yani tüm vatandaşların, sağlık hizmetlerinden eşit ve parasız olarak yararlanması; fiziksel, ruhsal ve

sosyal açıdan sağlıklı bir hayat sürme hakkıdır sağlık hakkı. Bu haklar insanın doğası gereği en doğal ve temel haklarıdır. Sağlık hakkı; uluslararası hukuk belgelerince ve birçok devletin anayasasınca güvence altındadır.

TC Anayasa'sının 56. maddesinde ise bu hak "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." diye tanımlanmıştır.

Güvence altına alınan ve temel bir insan hakkı olan sağlık hakkının kullanımında Şanlıurfa payına düşeni alma konusunda oldukça eşitsiz bir yerde durmakta ve sağlık göstergeleri açısından Türkiye ortalamasının çok altında kalmış durumdadır. Örneğin 2012 yılında yüz bin kişi başına Türkiye ortalamasında 265 yatak düşerken Şanlıurfa'da bu sayı 143 olarak kalmıştır. Nüfus artış hızı dikkate alındığında bu oransal durum her geçen gün ilimizin aleyhine bozulmaktadır.

Şanlıurfa'nın 2014 yılına göre 1.845.667 kişilik nüfusa sahiptir. (Bu nüfusa göç eden Suriyeliler dahil değildir) Şanlıurfa nüfusu bir önceki yıla göre 43.687 kişi artmıştır. Toplam doğurganlık hızının en yüksek olduğu il 2014 yılında 4,52 çocuk ile yine Şanlıurfa olmuştur. TÜİK'in verilerine göre 2023'te Şanlıurfa çocuk nüfusun en yüksek olduğu il olacaktır.

Hal böyleyken kadın doğum ve çocuk hastalıkları hastanelerinde yatak ve personel sayısı oldukça yetersizdir. Yıllık ortalama 50 bin yenidoğan dünyaya gelmektedir. Koruyucu sağlık hizmetlerinin yetersizliğinden dolayı ilimizde anne ve bebek ölüm oranı ülke ortalamasının 3 katına çıkmış durumdadır. 2014 yılında gerçekleşen anne ölüm sayısı 17, bebek ölüm sayısı 1098 olarak gerçekleşmiştir.

Sözüne edilen ölümlerin altında yatan en önemli sebep Şanlıurfa Çocuk Hastanesi'nin ihtiyaca cevap vermemesidir. Hastane Urfa için küçük ve oldukça yetersizdir. Hasta çocuklar ve refakatçiler yer sorunu yaşamaktadırlar. Doktorların yetersiz olmasından kaynaklı hastalar sıra bulmakta güçlük çekmekte hatta birçok hasta tedavi olmadan evine geri dönmek zorunda kalmaktadırlar.

Beş bebeğin aynı yatakta yatırılmasından dolayı bulaşıcı hastalıkların mobilizasyonun artması da yeni sorunların doğmasına neden olmaktadır. Buna refakatçilerin de aynı odada kalmasını eklediğimiz zaman durumun vahametini daha da arttırmaktadır. Meydanlarda, televizyonlarda « üç çocuk yapın » demekle olmuyor bu işler. Mevcut olana dahi çare olamayan hükümetin hamasete dayalı bir çocuk politikası gütmesi anlaşılır bir durum değildir.

GEREKÇE

Şanlıurfa yüksek doğurganlık hızı ve çevreden gelen göçlerle nüfusu hızla artan bölgenin en önemli kentlerinden biridir. Nüfus artış hızıyla doğru orantılı olarak sorunları da hızla artmış bulunmaktadır. Bu sorunlardan içerisinde yer alan sağlık sorununda ciddi bir karmaşa ve kaos söz konusudur. Hastanelerin gerek fiziki gerekse de kapasite sorunları, başta hekim olmak üzere sağlık personeli alanında yaşanan yetersizlikler had safhaya varmış durumdadır.

Sorunlu alanlardan bir tanesi de üniversite hastanesidir. Üniversite hastanesinin kapasitesi oldukça yetersizdir. Gaziantep ve Diyardakır üniversiteleri bölge hastaneleri konumundayken üniversite hastanesinin kritik bir çok bölümünde öğretim görevlisi yoktur. (plastik cerrahi- adli tıp- çene cerrahisi - çocuk nefroloji, nöroloji, gastroenteroloji , hematoloji, kardioloji, yenidoğan, allerji ve ümmünüloji erişkin onkoloji- nefroloji.) Poliklinik binası ve yatan hasta

servisinin ayrı olması nedeniyle çok ciddi sorunlar oluşmaktadır. İnsan sağlığını tehdit eden ciddi sorunlara rağmen yeni hastane binasının 20 yıldır bitirilememiştir. Şanlıurfa'da devam

eden diğer sağlık yatırımları da halen bitirilememiştir. Bu durum ilimizde yaşayan yurttaşların sağlıklarının hiçe sayılması olarak değerlendirmekteyiz.

İlimizde sadece merkezde değil aynı zamanda Akçakale, Harran , Siverek, Viranşehir, Halfeti, Suruç, Bozova ve Hilvan'da hastane, hasta yatak sayısı ve uzman doktor sayısı oldukça yetersizdir. Bu nedenle hekimler hasta yoğunluğundan dolayı oldukça muzdariptir. Hekimlerin ve sağlık kuruluşlarının yetersizliği hem görev yapan sağlık mensuplarının görevlerini iyi bir biçimde yerine getirememesine hem de vatandaşın sağlık hizmetlerini yeterince iyi alamamasına sebebiyet vermektedir.

Özellikle bu noktada Urfa'nın en büyük iki ilçesi olan Siverek ve Viranşehir'e ayrı bir parantez açmamız gerekiyor. Siverek 240 bine dayanan nüfusuyla Türkiye'de 32 ilden daha fazla bir nüfusa sahiptir. Ha keza Viranşehir de 180 bin kişilik nüfusuyla 20 ilden daha fazla nüfusa sahiptir. Özellikle bu iki ilçedeki devlet hastanelerinin son derece yetersiz kalması, sağlık yatırımlarının özel sektöre devredilmesi suretiyle devletin bu alandan el çekmesi ciddi kargaşalara neden olmaktadır. Hastanelerin gerek kapasite yetersizliği gerekse de sağlık personeli eksiliği yığılmalara neden olmaktadır. Yığılmayı önlemek için palyatif bir çözüm olan hastaların il merkezindeki hastanelere sevk edilmesi hasta ve hasta yakınlarını hem ekonomik açıdan hem de fiziki olarak oldukça zorlamaktadır. Bu nedenle devlet hastanelerinin kapasitelerinin artırılması ve eksikliklerin giderilmesinin yanı sıra Siverek'e acilen bir çocuk hastanesi yapılması elzem bir hale gelmiştir.

Şanlıurfa ilinde başgösteren diğer sağlık sorunları şunlardır:

Sağlık çalışanlarının sayısı olması gerekenin yarısı kadardır. Tüm sağlık çalışanlarında çok ciddi eksiklikler söz konusudur.

Hastanelerdeki yoğunluklar her geçen gün artmaktadır. Hastalar, hastane koridorlarında oda oda gezerken her bir doktor günde 100'den fazla hastaya bakmak zorunda kalıyor. Çoğu hasta yaşanan yoğunluk nedeniyle yeterli ve kaliteli bir hizmet alamamaktan ciddi bir şekilde yakınmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2013 verilerine göre Şanlıurfa'da hekim başına 828, hemşire başına ise 1006 hasta düşüyor. Bu rakamlara Suriyeli mülteciler de eklenince doktor başına düşen hasta sayısı daha da artıyor. Özellikle kış aylarında hastalıkların artmasıyla mevcut hastanelerde hem yer, hem sıra bulmakta zorlanan hasta ve hasta yakınları kendi kaderlerine terk edilmektedirler.

İlimize gelen uzman hekimlerin mecburi hizmetlerini bitirir bitirmez ilden tayin isteyerek ayrılmaları ciddi boşluklara neden olmaktadır.

İlimize gelen uzman ve pratisyen hekimlerin istifa etmeleri de diğer önemli bir sorundur. Zaman zaman aynı branş hekimlerin istifa etmesi tedavi süreçlerini oldukça zora sokmaktadır. Farklı istifa sebepleri olmakla beraber sağlık çalışanlarına uygulanan şiddet, kiraların yüksek olması ve sosyal aktivitelerin eksikliği en çok öne çıkan sebepler olarak göze çarpmaktadır. İstifalardan sonra oluşan boşluklar il dışından ya da bölgeden geçici görevlendirmeyeyle doldurulmak istenmekte ancak bu boşluklar geçici görevlendirmeyeyle önlenebilecek bir sınırı aşmış durumdadır.

Son bir yılda çevre ilaçlamasında ranta dayalı yapılan değişikliklerden dolayı şark çıbanı vakalarında 2 kat artış görülmüştür. İlaç şirketi ve deneyimli doktor sorumlusu değiştirilerek, ilaçlanmada geliş güzel davranılmıştır. Bu da şark çıbanının mobilizasyonunu arttırmıştır.

2 milyon nüfuslü ilimizde bir kan bankası yoktur. Kan ihtiyaçları Gaziantep'ten karşılanmaktadır. Acilen ilimizde de bir kan bankası oluşturulması gerekmektedir.

İlimizde gayrı resmi rakamlara göre 300 bin suriyeli vatandaş yaşamaktadır. Bu insanlara yönelik bir koruyucu sağlık hizmeti politikası olmadığından 2014 yılında başta kızamık olmak üzere bir çok bulaşıcı hastalık vakasında ciddi artışlar yaşanmıştır. Suriye'den gelen sığınmacı hastaların dil problemi de ayrı bir sorundur. İlimizde resmi olarak 100 bin gayrı resmi rakamlara göre de 300 bin civarında Suriyeli sığınmacı var. Hastanelerde tedavi edilen hastaların yüzde 25'i Suriye'li mültecilerden oluşmaktadır. Suriyeli mültecilere sağlık hizmeti verilirken hem dil hem de sağlık güvencesi açısından büyük bir karmaşa ortaya çıkmaktadır.

Sağlık hakkına erişim konusunda yaşanan bu eşitsizlikler yurttaşlarımızı her geçen gün daha da karamsarlığa itmektedir. Bu nedenle Şanlıurfa'da başta önleyici sağlık hizmetleri olmak üzere yurttaşların sağlık hakkına erişimi konusunda devletin üzerine düşeni yapmadığını ; sağlık hakkını özel sektöre devrederek sağlık hakkını paralı bir hizmet haline getirdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Şanlıurfa'da yaşanan sağlık sorunlarını kendi bütünlüğü içerisinde araştırılması ve çözüm bulunması gerekmektedir. Bu haseble Meclis'in bir araştırma komisyonu kurarak duruma müdahale etmesi büyük bir zaruriyet arz etmektedir.

1. Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı milletvekili

2. Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı milletvekili

3. Mehmet Emin İLHAN
HDP Ağrı Milletvekili

4. Ali ATALAN
HDP Batman Milletvekili

Safak ÖZANLI
HDP Kars Milletvekili

Lezgin BOZAN
HDP Van Milletvekili

8. İmam TAŞCIER
HDP Diyarbakır milletvekili

9. Edip BERK
HDP Diyarbakır Milletvekili

10. Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

11. Nihat AKDOĞAN
HDP Hakkari Milletvekili

12. Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

13. Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

14. Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Mardin Milletvekili

Hatice SEVİPTEKİN
HDP Siirt Milletvekili

Beyhan

Berden Öztürk

HDP Afyon Milletvekili

E. Ceelen.

Enise Güneşli

Mardin Milletvekili

Aycoz İRMEZ
Sırnak Milletvekili

Hatice Şenşekir
SİRT MİLLETVEKİLİ

4-1-23

Saadet Becerikli
Batman mv

Ali Hacıy

Ali Atalan
Batman Milletvekili

Garo PAYLAN

HDP İstanbul Milletvekili